Ümumi məlumat	**Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı**	**AZLL 208 ; Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi 4 (19-cu əsrin ortalarından 20-ci əsrin əvvəllərinədək), 3 kredit**	
	Departament	**Dillər və ədəbiyyatlar**	
	Proqram (bakalavr, magistr)	**Bakalavr**	
	Tədris semestri	**2020/2021-ci tədris ilinin yaz semestri**	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	**Fil. f. d. GülşanəXudiyeva**	
	E-mail:	**Email_me@mail.ru, gulshan.khudiyeva@khazar.org**	
	Telefon:	**(055) 894 25 40; (055) 772 74 54**	
	Mühazirə otağı / Cədvəl		
	Məsləhət saatları	**2-ci gün, 13:00, saat 5-ci gün 10:00**	
Prerekvizitlər	Azərbaycan ədəbiyyat-3		
Tədris dili	**Azərbaycan dili**		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	**Məcburi**		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	**Dərsliklər:**		
	F. Qasımzadə. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik). Maarif nəşriyyatı Bakı, 1974, 488 s.		
	Xeyrulla Məmmədov. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, 2006, 212 s.		
	Mir Cəlal, Firudin Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, 428 s.		
	Əlavə ədəbiyyat:		
	F. Köçərli. Azərbaycan ədəbiyyatı (iki cilddə), I cild, Bakı, Elm, 1978, 600 s.		
	F. Köçərli. Azərbaycan ədəbiyyatı (iki cilddə), II cild, Bakı, Elm, 1981, 460 s.		
	Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (3 cilddə) 2-ci cild, Bakı, Azərb EA nəşriy., 1960,592s.		
	Y. Qarayev. Realizm: sənət və həqiqət. "Elm" nəşriyyatı, Bakı, 1980, 258 s.		
	e-resurslar:		
	1.www.anl.az.-Milli kitabxana 2.www.kultaz.com.-azəridilli mədəniyyət və ədəbiyyat saytı. 3.www.lit.az.-azəridilli ədəbiyyat saytı. 4.www.kitabxana.net- elektron kitabxana. 5..az.wikipediya.org.- azəridilli ensiklopediya 6.http://www.azadliq.org/content/article/2287275.html		
Kursun veb saytı			
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Praktiki məsələnin təhlili	-	
	Digər	-	
Qiymətləndirmə	**Komponentləri**	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Davamiyyət		5
	Fəallıq		5
	Tapşırıq və testlər		20
	Kurs işi (Layihə)		
	Prezentasiya / Qrup müzakirə		
	Final imtahanı		40
	Digər		-
	Yekun		100
Kursun təsviri	XIX əsrin II yarısından XX əsrin əvvəllərinə qədərki dövrü əhatə edən "Azərbaycan ədəbiyyatı" kursunda yeni dövr adlanan bu mərhələnin yaranmasından, təşəkkül prosesindən, xarakterik xüsusiyyətlərindən, habelə bu dövrün görkəmli ədəbi şəxsiyyətlərindən, mühüm bədii		

	nümunələrdən bəhs olunacaqdır. Tədris prosesində XIX əsrin ilk onilliklərində meydana çıxan ədəbiyyatın spesifik xüsusiyyətlərindən, dünya ədəbiyyatı ənənələrinə söykəndiyindən, eyni zamanda maarifçi realist ədəbiyyata xas müəyyən əlamətləri özündə əks etdirdiyindən, habelə yeni dövr ədəbiyyatının tipologiyasından bədii yaradıcılıq texnologiyalarından söhbət açılacaqdır. Sovet rejiminin siyasi və ədəbiyasaqları XIX-XX yüzilliyinin ilk onilliklərindəki ədəbi həqiqətləri obyektiv təqdim imkan vermədiyindən, bu dövr Azərbaycan ədəbiyyatının təcrübəsini yeni baxışla ümumiləşdirmək, milli ədəbiyyatımızın qazandığı böyük uğurların, habelə düçar olduğu uğursuzluqların mahiyyətinə varmaq tədris prosesində diqqət mərkəzində saxlanılacaqdır.
Kursun məqsədləri	Kursun məqsədi Azərbaycanın yeni dövr ədəbiyyatının təşəkkül və inkişaf meylləri barədə tələbələrə bilik vermək, həmin dövrdə yaradılmış ədəbi-bədii nümunələri mənimsətmək, bu dövrün görkəmli ədəbi şəxsiyyətlərinin həyatı və yaradıcılığı ilə tələbələri tanış etməkdir. Ayrı-ayrı bədii nümunələrin təhlili kontekstində onillər boyu ədəbiyyatşünaslığımızda aparıcı mövqeyə malik olan zərərli təhlil üsullarından uzaqlaşdırmaq vasitəsilə haqqında söhbət gedən dövrün estetik tələbləri, yaradıcılıq metodu, üslubları və s. barədə tələbələrdə aydın təsəvvür yaratmaq, onların mədəni-ədəbi zövqünü kamilləşdirməkdir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələr əldə edəcəklər: 1.Azərbaycan ədəbiyyatının XIX ikinci yarısından başlamış XX əsrin əvvəllərinədək olan mühüm bir dövrünün ümumi ictimai, mədəni və ədəbi xarakteri haqqında məlumat; 2. Dövrün parlaq ədəbi-mədəni şəxsiyyətlərinin həyatı və yaradıcılığı haqqında bilik; 3. Ayrı-ayrı ədəbi şəxsiyyətlərin konkret əsərlərini mütaliə edəcək; 4.Bədii mətnlərin üzərində təhlillər aparacaq; 5.Bu dövr ədəbiyyatımızdakı yeni istiqamətinin nəzəri-estetik xüsusiyyətlərini öyrənəcək; 6. Ədəbiyyat tariximizin növbəti mərhələsini daha yaxşı mənimsəmək üçün elmi baza əldə edəcəklər.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	**Fəallıq** Fəallığa görə veriləcək bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, mətn təhlilində göstərdiyi fəallığa, semetsr boyu hazırladıqları təqdimatlara (prezentasiya), yeni və əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa görə veriləcəkdir. **Davamiyyət** Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərsdə ardıcıl iştirakı nəzərə alınacaqdır.Tələbə dərsdə 30 % iştirak etməzsə imtahana buraxılmayacaq. **Tapşırıq və testlər** (10+10) tapşırıqlar test və klassik formada verilir və Aralıq imtahanından əvvəl, Final imtahanına qədər keçirilir.) **İmtahan haqqında:** 1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. 3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar test və ya klassik ola bilər. **Cəzalandırma forması:** Dərsə gecikənlər və dərsi pozmağa təşəbbüs edənlər dərsə buraxılmırlar.

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik / Tapşırıqlar
1.	**11.02.2021** **16.02.2021**	M. F. Axundovun mühiti, həyatı. Şeir yaradıcılığı. “Aldanmış kəvakib” povestinin məzmun və ideyası.	F. Qasımzadə. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik). Maarif nəşriyyatı Bakı, 1974, s. 253-283; 321-334. Xeyrulla Məmmədov. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, 2006, s. 122-132; s.157-169
2.	**18.02.2021** **23.02.2021**	M. F. Axundovun komediyalarının mövzusu, ideya-bədii xüsusiyyətləri. “Hekayəti müsyö Jordan həkimi – nəbatat və dərviş Məstəli şah cadükuni məşhur” komediyasının mövzusu, ideya-bədii xüsusiyyətləri.	F. Qasımzadə. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik). Maarif nəşriyyatı Bakı, 1974, s. 283-321; 334-357. Xeyrulla Məmmədov. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, 2006, 132-156.
3.	**25. 02. 2021** **02. 03. 2021**	M. F. Axundovun elmi-nəzəri, fəlsəfi görüşləri. “Kəmaləddövlə məktubları” fəlsəfi traktatı. Həsən bəy Zərdabi və “Əkinçi” qəzeti, milli mətbuatımızın yaranması.	F. Qasımzadə. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik). Maarif nəşriyyatı Bakı, 1974, s. 365-382; 436-442. Xeyrulla Məmmədov. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, 2006, s.92-104
4.	**04. 03. 2021** **09. 03. 2021**	S. Ə. Şirvaninin həyatı və yaradıcılığı. Lirikasının bədii xüsusiyyətləri. S. Ə. Şirvaninin satiraları, əxlaqi-didaktik əsərləri.	F. Qasımzadə. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik). Maarif nəşriyyatı Bakı, 1974, s. 407-432. Xeyrulla Məmmədov. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, 2006, 170-210
5.	**11. 03. 2021** **16. 03. 2021**	S. Ə. Şirvani satiralarının mətni üzərində iş. “Yerdəkilərin göyə şikayət etmələri”, “Dəli şeytan”, “Elmsiz alim” N. Vəzirovun həyatı və fəaliyyəti. Komediyalarının mövzusu, ideyası.	F. Qasımzadə. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik). Maarif nəşriyyatı Bakı, 1974, s. 451-485.
6.	**18. 03. 2021**	“Müsibəti-Fəxrəddin” faciəsinin ideya-bədii xüsusiyyətləri. **Novruz bayramı**	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s.15-70. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011, s.47-65.
7.	**30. 03. 2021** **01. 04. 2021**	XX əsrin əvvəllərində Azərbaycandakı ictimai-siyasi vəziyyət, mədəni mühit haqqında. Milli mətbuatımızın inkişafı. “Molla Nəsrəddin” və “Füyuzat” jurnalları barədə C. Məmmədquluzadənin publisistikası və felyotonları. **Aralıq imtahanı**	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriy, Bakı, 1982, s. 77-116. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik),

			I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011,s.47-65.
8.	**06. 04. 2021** **08. 04. 2021**	C. Məmmədquluzadə kiçik hekayələr ustası kimi. “Danabaş kəndinin əhvalatları” povestinin quruluşu, mövzusu, ideya-bədii xüsusiyyətləri.	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriy, Bakı, 1982, s. 77-116. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011, s.258-282.
9.	**13. 04. 2021** **15. 04. 2021**	C. Məmmədquluzadənin dram əsərləri. “Ölülər” komediyasının mövzusu, ideya-bədii xüsusiyyətləri	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriy, Bakı, 1982, s. 77-116. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011, s.258-282.
10.	**20. 04. 2021** **22. 04. 2021**	M. Ə. Sabirin lirikası və uşaq şerləri barədə məlumat. Sabir satiralarının mövzu dairəsi, ideya istiqamətləri	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s. 116-147. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011, s.282-301
11.	**27. 04. 2021** **29. 04. 2021**	M. Ə. Sabir satiralarının bədii xüsusiyyətləri və mətni üzərində iş.“Daş qəlbli insanları neylərdin, ilahi?”, “Qoyma gəldi”, “Uşaqdır”, “Millət necə tarac olur olsun, nə işim var?” M. Ə. Sabir ədəbi məktəbinin davamçıları (Ə. Nəzmi, Ə. Qəmküsar, Mirzə Əli Möcüz, Bayraməli Abbaszadə yaradıcılığı əsasında).	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s. 147-165. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011, s.350-366.
12.	**04. 05. 2021** **06. 05. 2021**	Ə. Haqverdiyevin ədəbi fəaliyyəti. Ə. Haqverdiyevin nəsri. “Marallarım” silsiləsi və “Xortdanın cəhənnəm məktubları”	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s. 165-183. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, “Elm və təhsil”, Bakı 2011, s.301-317.

13.	**11. 05. 2021** **13. 05. 2021**	Ə. Haqverdiyevin dramaturgiyası ("Dağılan tifaq", "Ağa Məhəmmdəd şah Qacar" əsərləri.) Ü. Hacıbəyovun həyatı, yaradıcılığı və publisistikası.	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s. 254-272; 308-319. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, "Elm və təhsil", Bakı 2011, s.327-341.
14.	**18. 05. 2021** **20. 05. 2021**	N. Nərimanovun həyatı və fəaliyyəti haqqında. N. Nərimanovun yaradıcılığı. "Nadir şah" əsəri.	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s. 183-232; 235-254; 282-308; 319-323.
15.	**25. 05. 2021** **27. 05. 2021**	Maarifçi-realist ədəbiyyatın XIX əsrin sonu və XX əsrin əvvəlindəki nümayəndələri S. S. Axundov, Rəşid bəy Əfəndiyev, S, M. Qənizadə, İ. Musabəyov	M. Cəlal, F. Hüseynov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), Maarif nəşriyyatı, Bakı, 1982, s. 331-383; 272-282. Bədirxan Əhmədov. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (dərslik), I cild, "Elm və təhsil", Bakı 2011, s.132-224.
		Final imtahan	